

KAPİTALİZMİN CEHENNEMİNDE YAŞAMAK

Aydınlık Gazetesi, 21 Nisan 2014

Yıldırım Koç

Türkiye’de günümüzde gelir getirici bir işte çalışanların yaklaşık yüzde 66’sı yaşamını işgücü satışıyla sürdürüyor; diğer bir deyişle, işçi sınıfının parçası.

Türkiye işçi sınıfı kapitalizmin cehennemini henüz yaşamadı; ancak galiba yaklaştığı gözlenebilen büyük bir ekonomik kriz sonucunda yaşayacak.

Kapitalizm buzdolabı, cep telefonu, televizyon, otomatik çamaşır makinesi, mobilya ve hatta ev ve araba mı; yoksa açlık ve yoksulluk mu, çalışıp çalışıp ücretini alamamak mı, kredi kartı borcu nedeniyle evine haciz gelmesi mi, borcunu ödeyemediğın arabanın veya evin elinden alınması mı?

Cevap değışiceğę benziyor.

Tarihte Kapitalizmin Yarattığı Cehennem

Kapitalizmin acımasızlığını anlayabilmek için geçmişe bakmakta yarar var.

Kapitalizm tarihte işçiler için nasıl bir cehennem yaratmıştı?

Kapitalist üretim biçimi 14. ve 15. yüzyıllarda birbirinden kopuk olarak bazı Akdeniz kasabalarında gelişmeye başladı; ancak kapitalist dönem 16. yüzyıldan itibaren öne çıktı.

Bu tarihlerden 19. yüzyılın ortalarına ve hatta bazı ülkelerde sonlarına kadarki dönem, Avrupa’nın günümüzdeki emperyalist ülkelerinin o zamanlardaki işçi sınıfları için bir cehennemdi.

Kapitalizmin yarattığı bu cehennem bir göstergesi, doğumda yaşam beklentisidir. 1828 yılında bir Prusya generali (von Horn) Prusya kralına başvurarak, genç işçilerin sömürülmeleri ve sağlıklarının kötü durumda olması nedeniyle gerekli sayıda askerin temin edilemediğini bildiriyordu.

1850’li yıllardan itibaren ücretlerde ve çalışma/yaşama koşullarındaki gelişmeye karşın, İngiltere’de 1870 yılında doğumda ortalama yaşam beklentisi 41,3 yıldır ve bu rakam 1913 yılında 53,4’e yükselmişti. 2001 yılında ise 78,1 yıldır.

1880’li yıllarda Avrupa’nın diğer “gelişmiş” bölgelerinde de doğumda ortalama yaşam beklentisi 43-45 yıldır; Almanya’da 40 yılın altındaydı, İskandinav ülkelerinde 48-50 yıl dolayındaydı.

İngiltere’de 1870 yılında canlı doğan her 1000 bebeğın 145’i ölüyordu. Bu sayı 1913 yılında 108’e, 1950 yılında 30’a, 1973 yılında 17’ye ve 2001 yılında da 5’e düştü.

18. yüzyılda ve hatta 19. yüzyılın ilk on yıllarında birçok ülkede görülen bir uygulama, işçiler için özel çalışma kartlarının hazırlanmasıydı. Böylece işçiler çalıştıkları fabrikadan kendi istekleriyle ayrılamıyorlardı. Ayrıca bu kartlar aracılığıyla polisin işçileri gözetim altında tutması da sağlanıyordu. Bu dönemde bazı ülkelerde serflere uygulanan dayak cezası işçiler için de geçerliydi. İşçiler, polis tarafından kırbaçlanıyordu.

Fransa’da Açlık

Fransa’da da uzun çalışma süreleri, kötü sağlık koşulları, yetersiz beslenme, çocuk işçiler, hastalık, kazalar yaygındır.

18. yüzyılda normal bir Fransız işçisi toplam gelirinin yaklaşık yüzde 50’sini yalnızca ekmek alabilmek için harcıyordu. Gelirinin yüzde 16’sı sebze, yağ ve şaraba; yüzde 15’i giyime; yüzde 5’i yakıta ve yüzde 1’i de aydınlanmaya gidiyordu. 1709 yılında büyük bir açlık yaşanmış ve yüzlerce kişi açlıktan ölmüştü. 18. yüzyılda gıda isyanları oldu. İnsanlar karınlarını doyurabilmek için dükkanları yağmaladı.

1789 yılında Paris’teki bir fabrika işçisi gelirinin yüzde 60’ını yalnızca ekmek için ayırmak zorundaydı. Ekmek fiyatları hızla artınca, ekmek için ayrılması gereken para daha da arttı. Fransız Devrimi sürecinde, 1795 yılında ekmek iyice pahalılandı. Paris polisinin raporlarına göre, bir baba, açlık korkusuyla üç çocuğundan ikisini öldürdü. Ertesi gün ekmek ayaklanması gerçekleşti, fırınlar ve bakkallar yağmalandı. Ekmek temini daha da zorlaşınca, açlıktan sokaklarda ölenler ve intihar edenler oldu.

Kapitalizm, ancak emperyalist sömürü sayesinde işçilerin yaşama ve çalışma koşullarını düzeltebildi.

Türkiye’de bu olanak da yok.

Deprem gibi bir krizin ayak sesleri duyuluyor.

Kapitalizmin sahte cenneti tükeniyor, kapitalizmin cehennemi yaklaşıyor gibi.